

Så blev hon till!

s/y NAVIGATOR är från början en privat lustyacht, som av ägarens dödsbo sedermera donerats till scouterna för att fungera som utbildningsfartyg i högsjöförhållanden.

Från NAVIGATORS tillblivelse finns många intressanta detaljer bevarade i föreningens arkiv. Nedan några plock bland ritningar, byggnadsbeskrivningar och materiallistor.

KONTRAKT

Leveranskontrakt uppgjordes mellan beställare och byggare på sedvanligt vis: "Leverantören åtager sig att å sitt varv för beställarens räkning bygga en kryssaryacht försedd med auxiliär motor enligt av ing. Jarl Lindblom uppgjord ritning No. S 46/8 och i enlighet med detta kontrakt bifogade byggnadsbeskrivning med iakttagande av nedan angivna närmare bestämmelser", lyder den allmänna formuleringen av kontraktstexten. Sedan kommer kontraktet in på material och arbete: "Allt av leveratören anskaffat material skall vara av bästa beskaffenhet som under de rådande förhållandena står att erhålla, och arbetsutförandet skall vara omsorgsfullt och prydligt". Passusen visar tydligt att beställningen daterar sig till efterkrigstidens Finland, där "nu rådande förhållanden" var det samma som en enorm brist på allt slag av material, då landets återuppbyggnad efter kriget just kommit igång.

"Leverans". Yackten levereras till beställaren sjösatt i leverantörens hamn den 22 juni 1947 med reservation för försening eller hinder genom "force majeure" vartill bl.a. härföres av statsmakten utfärdat arbetsförbud och materialbeslag, varvet övergående brand, strejk, lockout, omöjlighet att till fastställda lönetariffer erhålla arbetskraft samt försening utöver av underleverantör utlovad levernastermin av material erforderligt för bygget".

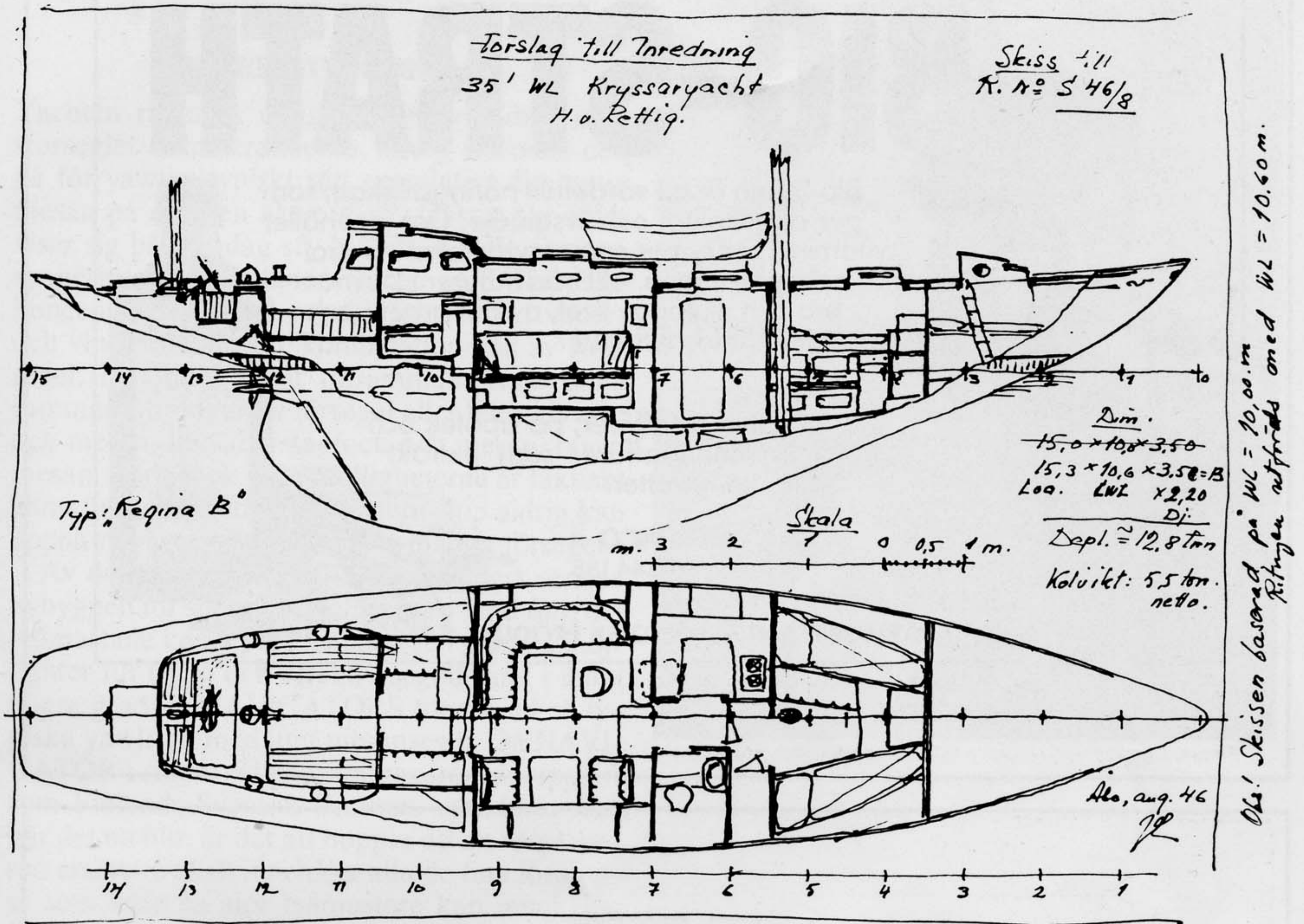
"Pris". För yachten byggd och levererad enligt detta kontrakt erlägger beställaren till leverantören ett pris som beräknas på följande sätt:

- a. Av leverantören utbetalade arbetslöner
- b. Leverantörens administrationskostnader utgående med 135% av beloppet a
- c. Leverantörens självkostnader för av honom levererat material
- d. Vinst 15% å a plus b plus c plus d".

Sedan går kontraktet in på betalningsvillkor och assuransvillkor: "Leverantören skall under byggnadstiden hålla båten brandförsäkrad till ett belopp motsvarande av beställaren erlagda förskottsbetalningar".

Original skiss till s/y NAVIGATORs ritning, ritad av konstruktören själv. Inredningen verkställdes på annat sätt och smärre ändringar gjordes i dimensioneringen av båten.

MATERIALLISTOR

Byggnadsbeskrivningen upptar sedan detaljerade materialförteckningar på vad som använts till bygget:

Järn	1.259,5 kg
Järnplåt	281,5 kg
Nitar	23,4 kg
Muttrar o. mutterskruvar	1199 st
Galv. brickor, bult, galv. o. messing, kopparspik o. brickor...	

Sedan följer en lång rad andra tillbehör och sist räknas det använda virket upp: "ek 310,5 kbf (kubikfot, förf.anm.), ask 4,7 kbf, alm 3,75 kbf, peroba 34,1 kbf, mahogny 34,4 kbf, oregon-pine 52,6 kbf, furu 391,1 kbf, gran 186,2 kbf samt ospecificerat: fanér". Materialspecifikationen är givetvis uppgjord efter det yachten blivit färdig och upptar således med pennits noggrannhet materialkostnaderna: 920.192,95 finska efterkrigstida mark.

VÄRDET

Slutligen finnes i arkivet en liten maskinskriven lapp på rutigt papper som tar ställning till yachtens värde vid leveransen och värdenas fördelning:

"båten jämte inredning	Fmk 3.950.000,—
all utrustning	325.000,—
rundhult och rigg	265.000,—
motor, axelledning, propeller	220.000,—
seglen	215.000,—
jollen	25.000,—
	<hr/>
	Fmk 5.000.000,—

Enligt yachtens konstruktör ing. Jarl Lindblom skall segelarean enligt de ursprungliga seglens areor vid olika segelföring ha varit följande:

A. Rullklyvare, stagfock, storsegel och mesan	:100,5 m ²
B. Klyvare, stagfock, storsegel och mesan	:108,0 m ²

- C. Genuaklyvare, storsegel
och mesan :118,5 m²
- D. Genuaklyvare, stagfock, storsegel
och mesan :137,5 m²

MODERN/OMODERN?

Yachten riggades enligt den tidens ideal med storseglet dominerande en väldig stormast och på för yawlen typiskt sätt en relativt diminutiv mesan på en liten aktere mast. Oaktat sin ålder visar sig båten, idag s/y NAVIGATOR, vara en synnerligen välseglande yacht med lämpliga koncept för optimal segelföring i olika väder- och vindförhållanden: kombinationerna av storsegel, helt eller revat tillsammans med olika sammansättningar av försegel eller bara klyvare och mesan, klyvare, stagfock och mesan, revad mesan, stormfock — ja möjligheterna är faktiskt ännu flere, någonting en modern slup aldrig kan uppnå med sin ena mast, trots många försegel.

Av den orsaken har alla senare tiders seriösa nybyggen för scoututbildning i vårt land följt det tvåmastade konceptet: ketchriggen ger alla möjligheter till trygg och effektiv segelföring i ännu högre grad än NAVIGATORS för sin tid så typiska yawlrigg med litet mesansegl. Då NAVIGATOR i sinom tid pensioneras från sin uppgift som Finlands Svenska Scouters utbildningsbåt, när det nu blir, är det att hoppas att en välplane-rad ersättare skall innehålla alla de fina lösningar som bara en stor tvåmastare kan innehålla: Segelfartygsstiftelsens skonarriggade Sea-Rover "Lokki" är ett gott exempel på tillämpat konstruktionstänkande med tvåmastarens många variationsmöjligheter i en annorlunda rigg.

Som The Cutty Sark Tall Ships' Race visar finns det många olika sätt att bygga och driva traditionella segelskolningsfarkoster. Inom ramen för scoutverksamheten i vårt land går man sannerligen i frontlinjen i det man strävar till att

på ett balanserat sätt blanda traditionellt sjömanskap med moderna hjälpmedel, men hela tiden med ledstjärnan klar: inte båt för båtens skull, inte utbildning för dess egen skull utan för att nå ett högre mål: förståelse för naturen och samverkan med den. Nu och i framtiden.

